

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma disponendi ad abiurationem faciendam per illu[m], qui est propria confessione in haeresi deprehensus, & p[o]enitet; & alias non relapsus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Abi ostendi qd certissime Emericum vere tenere co-
nariam opinionem. quare hic locus ita est accipien-
dus: Qui leuiter abiurauit, si relabatur in aliam ha-
resim ab ea, quam abiurauit, non erit relapsus; quia
non abiurauit omnem heresim: adde, neq; erit relap-
sus ad hoc vt relapsorum poena puniatur; etiã si in
eadem heresim, quam leuiter abiurauit, incidisse de-
prehendatur. Dixi; ad hoc vt relapsorum poena
puniatur: quoniam si vocis proprietate spectemus,
re vera erit dicendus relapsus, cum in priorem lap-
sum recidat. nec putandum est virum egregie erudi-
tum aliter sensisse. Nec video quomodo aliter possem hunc
locum accipere, quem non sum ausus immutare, quia
omnes codices penitus conueniebant. ceterũ ita pu-
tabam legendum, vt ex serie auctoris colligitur: Ita
quod si prolabatur in eandem speciem heresis.
sive ita: Ita quod si prolabatur in eandem, vel in
aliam speciem heresis, &c.

b Ratione autem purgationis canonica est du-
bium, &c.] Admonui supra in hac 3. par. super 2.
modo processum fidei terminandi. §. nec contemnat.
Emericum varijs locis, varie scripsisse de hac diffi-
cultate: sed ne actum agam, quid mihi in hoc dubio
sentiendum videatur, dixi copiose praecitato commẽ-
tario, vbi omnino videas.

*De octauo modo terminandi processum fi-
dei per abiurationem faciendam
ab heretico poenitente.*

C Tausus modus processum fidei ter-
minandi & finiendi est, quando de-
latus de heretica prauitate, meritis
processus diligenter discussis, cum
bono cõsilio in iure peritorum, re-
peritur confessus heresim, sed poenitens, & alias
non relapsus veraciter; & hoc est quando delatus
ipse confitetur iudicialiter Episcopo, vel Inquisi-
tore medio iuramento, fore verum qd ipse tanto
tempore stetit, & perseuerauit in illa, seu alia, de
qua delatus est heretica prauitate, & illi credidit
& adhesit, sed postmodum ad informationẽ Epi-
scopi, & Inquisitoris tandem vult resiliire, & ad
gremium Ecclesiae redire, & illam ac omnẽ aliã
heresim abiurare, & satisfacere prout ipsi volue-
runt ordinare, & non reperitur, quod vnquã alias
heresim aliquam abiurauerit, sed nunc abiurare
prompto animo est paratus.

Circa istum talis practica est seruanda. Talis
enim est quod multis annis steterit in heresi
praedicta, ac et alijs quibuscumque, illas credide-
rit, dogmatizauerit, multosque induxit in er-
rores; si tandem cum effectu illas hereses consen-
serit abiurare, & satisfactionem congruã ad ar-
bitriũ Episcopi & Inquisitoris exhibere; non est
tradendus brachio seculari vltimo supplicio fe-
riendus; nec si est clericus, degradandus, sed est
ad misericordiã admittendus, iuxta c. Ad abolen-
dam. §. praesenti. extra de heret. & abiurata pri-
mitus heretica prauitate, est in perpetuum car-
cerem detrudendus, iuxta c. Excoicamus. 2. §. si
quis. & absolutionis beneficio impedito, & iniũ

A Et eidem, quod talibus iniungi consuevit, iuxta
c. Vt officium, prouiso tamen solerter, ne simula-
ta fictione redeat fraudulenter, & Episcopum et
Inquisitorem; immo seipsum fallendo, sub agni
specie lupum gerat.

Proridendũ
ne ficta sit hę-
reticorũ con-
fessio.

Modus autem disponendi ad abiurationem ta-
lis erit.

*Forma disponendi ad abiurationem
faciendam per illum, qui est propria con-
fessione in heresi deprehensus, & poeni-
tet. & alias non relapsus.*

IN primis Episcopus & Inquisitor inter se co-
cordabunt de praedicta abiuratione fienda pu-
blice, aliqua certa die Dominica, vel festiua, quę
quidem non sit Dominica de Aduentu, vel Qua-
dragesima, vel alias dies multũ solemnis, vt dies
Natiuitatis Domini, vel festum Paschae, & simi-
les, quia praedictis diebus honestũ est sermones
non suspendere, & quemlibet accedere ad eccle-
siam suam parochialem; quod fieri non posset si
in illa fieret abiuratio antedicta: tum quia suspen-
derentur sermones; tum etiam quia omnes con-
fluere ad ecclesiam, in qua fienda foret abiur-
ratio supradicta. Concordata igitur de tali certa
die Dominica, vel festiua, mandabitur praecedenti
die Dominica, seu alia festiua, per dies aliquos
ante praefixam diem ad abiurandum praecedente,
ex parte Episcopi & Inquisitoris, curatis om-
nibus ecclesiarum illius ciuitatis, vel loci, in quo
praedicta abiuratio est fienda, vel religiosus, qd ha-
beret illa die populo praedicare, quod insinuet pu-
blice populo, ac clero, quod tali Dominica, seu
die festiua, Inquisitor in tali ecclesia pro fide &
de fide sermonem faciet generalem; & sic quod
quilibet vadat illuc ad videndum, & audiendum
ca quę fient, & habebunt ex parte domini nostri
Papae Indulgentiam consuetam, scilicet, quadra-
ginta dierum, indicando etiam, quod illa die nõ
erit alius sermo in loco illo. Quo facto, mittatur
ex parte Episcopi & Inquisitoris ad domos reli-
giosorum; qui praedicant communiter verbum
Dei, & intimabitur eorũ superioribus, quod die
Dominica sequenti, seu tali die festiua, Inquisitor
sermonem faciet pro fide in tali ecclesia genera-
lem, & quod suspendit omnes alios sermones: &
ideo quod nullus in loco illo praediceat illo mane,
sed quod quilibet superior mittat quatuor fra-
tres, vel duos prout videbitur, qui intersint sermo-
ni, & abiurationi, & sententiae ferenda.

Medio autem tempore Inquisitor sermonem
suum ordinabit, iuxta materiam fidei, de qua pro-
tunc est agendum: ordinabit etiã cum Episcopo
de culpis in scriptis redigendis, abiuratione for-
manda, & sententia, ac etiam de loco & sede, seu
baptimento ponendo in alto in ecclesia antedicta
in medio, in quo possit poni abiurandus & senten-
tiandus, vt ab omnibus videatur. ordinabit etiam
de veste fienda ad modum scapularis religiosorũ
sine tũ capucio, qd sit de pãno liuido, vel alterius
coloris, & habeat insertas cruces ante & retro de-

Vest s poeni-
tentialis.

Panno, seu tela crocea lōgitudinis trium palmorum, & ex transuerso duorum, & latitudinis medij palmorum.

Practica.

Quibus omnibus sic dispositis, & adueniente die ad abiurandum præfixa, statim in principio Missæ ponetur abiurandus in sede seu bastimēto prædicto in alto, in populi medio, seu in loco, in quo possit libere ab omnibus intueri, circumdantibus eum curia secularis, seu ecclesiastica ministris: & stabit discooperto capite, & dicto Euāgelio (vt est moris) Inquisitor prædicabit, detestādo & reprobando illam hæreticam prauitatem, seu illas in qua, vel in quibus abiurandus confessione propria est deprehensus. Quo sermone finito, Inquisitor dicit hæc verba, vel similia in effectu: Ille, qui est hic in alto positus, incidit in hæresim cōtra quā vobis prædicaui, & illam tenuit, & circa illam multum offendit: quod autem ita sit, vos audietis. Quibus dictis mādēt notario statim ibi, vel religioso, vel clerico ibi in ambone præsentis, cui tradidit cedula, culpas illius abiurandi continentem, quod legat illam, & ille statim obtemperabit: Cedula autem, seu scriptura erit tenoris sequentis.

Forma cedulae legendæ in publico crimine illius continentis, qui habet hæresim abiurare.

190 **I**stæ sunt culpæ & mala opera contra fidem catholicam, quæ gessit talis hic præsens, quæ confessus est in iudicio se cōmississe ore proprio, medio iuramento.

In primis confitetur ore proprio & medio iuramento, quod tot annis stetit, & perseuerauit in ista hæresi, & errore: *exprimantur.*

Item confitetur, quod in dictam hæresim incidit in hunc modum: *dicatur.*

Item cōfiteretur, quod dogmatizauit, & pluries induxit plures ad eandem hæresim per hunc modum: *dicatur, & sic explicentur eius culpæ omnes.*

Quibus lectis si Inquisitor videat eum certis indicijs bene conuersum ad fidem, & præsumat quod veritate interrogatus publice nō negabit, interrogabit eum dicens: stāt ne ista omnia in veritate sicut lecta sunt? & eo respondēte quod sic, adiungat: Vis tu in istis hæresibus perseuerare; quod si feceris, damnaberis in æternū, & perdes etiam nunc corpus tuum: vel eas abnegare & abiurare, vt possit animam tuam saluare & vitā corporalem præseruare? Quo dicente, nolo in istis stare, sed volo libenter illas abnegare, & reuocare; dicit Inquisitor, sano consilio adhefisti.

Si autē Inquisitor hæset, an ille sit bene conuersus, & dubitat, quod si interrogetur lectis culpis, an ita stet in veritate, quod ipse cōmiserit illas, quod negaret veritatē, & se ibi excusaret propter verecūdiam, & populus scandalizaretur: in illo casu non curet eum interrogare, an illa quæ sunt lecta ita stent in veritate nec ne: sed illis lectis interroget eum (vt est dictum) si vult in illis hæresibus stare, vel ipsas abnegare, & abiurare, & responso, quod abnegare, & abiurare: tūc po-

netur coram ipso abiurando liber Euāgelio, quo factō, deposito capucio, & genibus ibi flexis, ac manibus ad librum positis, leget ipse, si scit legere, abiurationem: alias notarius, vel religiosus aliquis, seu clericus, per orationes breues illa eadem replicante per hunc modum: Nam notarius dicit in vulgari: Ego talis, de tali loco, talis diocesis: & abiurans replicabit: Ego talis, de tali loco, illa exprimendo. Notarius coram vobis dominis Episcopo & Inquisitore: Et abiurans eadem replicabit: & sic de alijs. & quilibet dicat ita alta voce, vt quilibet discernatur. Abiuratio autē talis erit.

Forma omnem hæresim abiurandi per illum, qui propria confessione est in hæresi deprehensus, & penitet, & alias non est relapsus.

Ego talis de tali loco, talis diocesis in iudicio personaliter constitutus, coram vobis dominis Venerabilibus N. Episcopo talis ciuitatis, & Fratre N. Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris talis dñi ditioni subiectis, a sancta sede Apostolica specialiter delegato, sacrosanctis Euāgelij positis coram me, eisq; proprijs manib. per me tactis; iuro me credere corde, & profiteor ore illam sanctam fidem catholicam & Apostolicam, quā sancta Romana Ecclesia credit, profiteor, prædicat, & obseruat: & consequenter abiuro, reuoco, detestor, & abnego omnem hæresim cuius eunque sit conditionis & sectæ extollētem se ad uerius sanctam & Apostolicam Ecclesiam.

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quod sic & sic: *explicitur articulus catholicus, contrarius illi hæresi, in quam se confessus est incidisse. vt verbi gratia, si confessus est incidisse in illā hæresi, quod dominus noster Iesus Christus non fuit verus Deus, sed homo purus, abiuret sic.*

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quod dñs Iesus Christus beatæ Mariæ semper Virginis filius, fuit verus Deus; genitus de Deo patre æternaliter, & verus homo ex Maria Virgine cōceptus, & natus tēporaliter: Et cōsequēter abiuro, abnego, detestor, & reuoco illā hæresim damnatam per sacrosanctam Ecclesiam, quæ falso ac mendaciter asseuerat, quod dominus Iesus nō fuit verus Deus, sed homo merus & purus, in hæresim ego miser incidisse, & tenui, & illi didi per annos totaque dogmatizauit, docui & defensaui: Cuius rei me poenitet corde toto. Et si in plures hæreses se incidisse est confessus, abiurabit quamlibet singillatim per modum statim dictum.

Item iuro pariter & promitto, quod deinceps nullam hæresim prædicarum, seu aliam qualēcumque tenebo, credam nec adhærebo, nec dogmatizabo alicui, nec docebo, nec instruam quemcumque; de aliqua hæresi prauitate, nec libros hæreticales scienter habebō: immo iuro & promitto, quod si sciuerō aliquem esse infectum aliqua hæresis labe, seu aliquem dogmatizare, doceat, aut